

era jais, v. 1339. I que la forma amb *-im-* del català és idèntica amb tot això, i el diftong no està lligat al sentit de 'descoloriment', ho veiem pel *Libre de l'Esparvier*: «quant algun home encolparà o *emblaymarà* un altre que haja comés excès ---».

En tot cas, aquí cap dificultat fonètica. Ben lluny de ser estrany que *-sm-* s'hagi canviat en *-im-*, es tracta com és sabut del resultat que havíem d'esperar segons les normes fonètiques de la nostra llengua, on l'ar. *rizma/razma* es converteix en *raima*, on *esma* engendra una variant *eima*, i on tenim *espaimar* i *espaime* com les formes més populars en lloc d'*esparmar* SPASMUS: acabem de veure com Coromines va usar *espaimar* en el mateix paràgraf que *esblaimat*. D'acord tot això amb les combinacions de la s amb les altres sonores (*almoïna*, *mainada*, *vaiet*, *broïdar*, *traïga*, etc.).

És mot ben solidari de la idea de 'desmaïar-se' que ha vingut a expressar el fr. *se pâmer*. Com he documentat a l'article BLASTOMAR (*-stemar*, *sfemar*) l'ètimon BLASPHEMARE/BLASTEMARE tant com perjudicis morals expressats en romànic danys materials, i a aquesta acc. s'ha contret després la forma castellana LASTIMAR (DCEC) < BLASTEMARE. Però també en francès antic apareix *blasmer* en el sentit de «blesser (au sens moral)», p. ex. en la Vida de *Saint Edmund*, poema anglonormand del S. XII (*Rom. LXII*, 399).

Ara bé, en el fons, el fr. *blémir*, antic *blesmir*, en el qual tants lexicòlegs s'han esgarriat, no és tampoc altra cosa que BLASPHEMARE, *-STE-*, amb aquestes innovacions. Que no hem d'inflar la importància del canvi de conjugació a *-IRE* ens ho mostra el bearn. *esblasmi-s* «se faner, se flétrir» (Lespy-R., amb cita de «lou liri s'ère *esblasmit*» en les poesies de Lamolère), *esblasmi* «blémir» (Palay), que reuneix l'*-IRE* francès amb l'*sm* de l'oc. ant., i amb un canvi semàntic quasi igual al cat.

En formes clàssiques occitanes retrobarem la *e* innovada del francès, quan provenen de la part Nord de la terra d'Òc, que naturalment no podia escapar de les ondes que han innovat en la llengua d'oïl: allí trobem *se blesmar*, amb *e* però amb *-ar*, i amb el significat català i del *Jauré*: «la color pert, lo cors li fail; / ab tan, ús de sos donzels sail / e cujet-si qu'él si *blesmès*, / e sí *-s* feïra si no-s cochès, / quez ab sos braz lo cap li ceïn», *Flamenca*, v. 2138; o bé, amb la variant amb prefix *a-* que ja coneixem per *esblasmar* ~ *ablasmar*, etc.: «Guillems fon sai tant esmagatz / qu'entre-ls bratz casec *ablesmatz* / de Flamenca, sa dous' amiga», «a cest mot *ablesmada* fon, / et estet tan en *pasmason* / que N'Archimbautz fon retornatz»; «plànher, sospirar e plorar, / estavanir e *ablesmar*», id. (vv. 6825, 5649, 3306). Els dos lèxics hi afegeixen dos casos de *ablesmat* i dos de *emlesmat*, i Pansier troba *ablesmar* «évanouir» en un text de 1265.

Podem ara resoldre l'obscura qüestió del fr. *blesmir*, enterrant definitivament les fabricacions germanístiques i les treballoses i arbitràries combinacions a què hom havia recorregut, cedint a l'habitual obsessió germanista dels nostres col·legues nòrdics: no es tracta ni del fantàstic germ. *BLESMJAN que ens volia fer empassar Gamillscheg (*Rom. Germ.* 1, 221):

sense altre fonament germànic que el francès!; ni de la suma d'un mot escandinau BLAMI 'color blavenc' amb una contaminació romànica, que combinava M-L. Es tracta simplement d'una forma com l'oc. ant. *esblasmar*, *blasmar*, o el bearn. *esblasmi-s*, amb una *e* emmanlevada al mot francès dominador d'aquest camp semàntic, o sigui *blesser*.

Completem la família amb algunes formes catalano-occitanes també degudes a contaminació: Pansier troba *ablasimar* en un doc. avinyonès de 1646, on hi ha contaminació de *abismar*, i la seva variant *abisimar*: el sentit no serà precisament el de «décharger, innocenter» que li creu veure Pansier, sens dubte a causa d'un context insuficient, sinó l'oposat; com ens ho mostra Mistral, on el mot pren una forma lleument distinta, ressentint-se més i més de la influència de *abisimar*: «*abasimanto* èron li mougno / qu'aquest largavo a plen de pougno; / mai lou Valabregan, rapide e picadis / coume uno grelo que desboundo, / a soun entour boundo e reboundo / ---», *Mireio* v, 41.1.

En el rossellonès i el provençal tenim una altra contaminació en la forma *esblasigat*, *ablas-*, on hi haurà influència de *castigar*, *fastigar*, (*a*)*blair*: «la cigala / --- / s'havent pas res arramassat, / per la fam era *esblasigada*», Saïset; el qui ha passat la nit al fons d'un pou on treballava, per haver-se-li trencat la corda amb què es tornava a hissar en acabar la jornada «a l'endemà matí, pobràs! hi era encara! / tot negre de fang de la cara / --- / per la fret mig *esblasigat*, / i l'estomac espeltirat» (*Catal. del R.*, 201, 38, i encara un cop a la p. 162; el gloss. defineix «masegar, cansar»); cf. en Mistral: «Pèire Vidau / --- / per li pastre e li chin se laïso *ablasigà*», «maltraïter», *Calendau* v, 60.7.

DERIV.: *Esblaim*, *Esblaimament*, *Esblaiment*: «com a recort de les violentes escenes de la tarda anterior, vaig notar-li cert *esblaiment* en els colors, d'ordinari vius, de sa fesomia», Mtn. Vayreda (*Puny.* x, 162): essencialment deu ser el resultat d'una haplogogia d'*esblaimament*, si bé la *-b-* (tanmateix cf. la *b* sense valor que hem observat supra en Verdagner) fa pensar si no hi ha també influència de BLEIR i els seus derivats (al capdavant connexos amb la família d'*esblaimat*); cf. *esblaiment* que *AlcM* troba en el CpTarr., si bé l'atribueix a *esbalair*. *Esblamar* 'abrusar' [1709, i CpTarr.], al capdavant, també vindrà d'aquest mot, amb reducció de *-SM-* a *-m-*; i orientant-se el sentit de 'perjudicar' cap a 'recremar', per influència de *afllamar*/*inflamar*; mentre que a l'Empordà usen més aviat *abblamar* (car també hi ajuda *abrandar*).

↑ Escrit amb una *b* arbitrària i sense funció, car la mesura del vers exigeix el diftong.

Esblandir, V. *brandar* *Esblandit*, V. *esplandit* *Esblanqueïment*, *esblanqueïr*, *-eit*, *esblanquir*, V. *blanc* *Esblasigat*, V. *esblaimat* *Esblaveïr*, V. *blau* *Esblenament*, *esblenar*, *esblevenar*, V. *ble* *Esblinsat*, V. *esvinçat* (VINÇA) *Esblombar*, V. *plom* *Esbocadura*, *esbocallat*, *esbocament*, *esbocar*, V. *boca* *Esbocelles*, V. *arbocelles* *Esbocinar*, *-ament*, V.